

IN NOMINE JESU !!

SPECIMEN ACADEMICUM,

ΣΤΜΠΟΣΙΑ

Veterum, cum primis Hebræorum,

Exhibens,

Ex occasione verborum quæ habentur
Genesios xxi. Cap. vers. 8.

Quod

COELESTI ANNUENTE NUMINE;
Permissu item & approbatione

Ampl. Fac. Phil. in Reg. Acad. Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO,

VIRI CELEBERRIMI

DN. M. DAVI DIS LUNDI

Lingvar. Sacrар. Professoris Ordinarii,
Fac. Phil. h. t. Decani spectabilis, Præceptoris
& Promotoris submissâ animi reveren-
tiâ prosequendi.

*Publico eruditorum Examini modestè
submittit*

CLEMENS THELAUS, Angerm.

In Audit. Superiori, d. 9. Febr. Anno 1695.

Exc. apud Jo. LAURENTII WALLIUM

Reverendissimo in CHRISTO
Patri ac Domino,

DN. JULIO
MICRANDRO,

S.S. Theol. Doctori Celeberrimo,
Norlandiarum Occidentalium,
â Sacra Regia Majestate clemen-
tissimè constituto Superintendenti
Eminentissimo, Consistorii Her-
nosandensis Præsuli Gravissimo,
Gymnasii & Scholarum per illas
oras Ephoro Adcuratisimo, Pro-
motori ut indubitatisimo ita E-
vergetæ ac Patrono Magno, qvo-
vis humanitatis officio ac pieta-
tis cultu maximè deve-
nerando,

Diu mecum ut par erat
perpendi, utrum mihi
citra audaciæ notam
fas esset Reverend. Vestræ di-
gnitati primitias hasce infantiaæ of-
ferre: Sed vicit cunctationem a-
mor, pudorem, nominis tui ve-
neratio, quæ fluctuantis animi af-
sensum tandem in eam partem
flexit, quo bonorum omnium vo-
ta unanimi suffragatione dirigun-
tur. Ita Rev. Vestrâ Dignitatem
esse propensam omnibus, fama un-
diqve ad aures omnium percre-
buit, ut singulari & plus quam pater-
no favore atque benevolentia, co-
mnes & singulos rei literariaæ Secta-
tores fidos & assiduos prosequi ac
complecti, nunquam non annixasit.
Et licet literarium hocce munus
exiguum, gratiisqve minus pro-
pitius

pitiis formatum, sepulturæ potius
actenebris quam tanti viri luci de-
beatur; nihilo minus tamen ex infeli-
citate, benigniorem fortunam mihi
spopondi, futurum nempe ut lucer-
nulæ meæ defectum cognosceret.
Tua Reverendissima Dignitas, & in
meis hisce difficultatibus oleum
suæ benevolentiae affunderet. Nam
quæadmodum Sol radios suos non
magis in basilicas quam mapalia
emittit, ita etiam ratione, absqve
veritatis injuria dicere possum de
Reverend. Vest. Dignitate, qvodo-
mnes Musarum Alumnos fortunâ
destitutos, radiis benevolentiae am-
plexa sit. Ideoqve de verbis non
laborabo, qvibus huic munusculo
meo favorem conciliem, sed in hoc
sincerissimo voto desinam, ut
DEUS opt. Max. qvi Reverendis.

Vest.

Vestrā dignitatē ad hoc Aus-
plissimum munus evexit, dignetur
omnia in commoda clementer aver-
tere, ut sentiam ego etiam qvemad-
modum omnes literarum secta-
tores cæteri, Paternam promotio-
nem à Reverendiss. Vest. Digni-
tate, qvam qvoq; submisse exspecto.
Vivat interea stella Norlandiarum
Occidentalium candida, Musis di-
catæ pubi in emolumentum! vi-
vat vir multæ apud DEUM, &
Regem gratiæ, sibi ac celebri-
mæ familiæ in singulare solatum!
Vivat denique Præsul eminentis-
simus in locum inter beatos
gaudium. Sic vovet & precatur

Vestræ Reverendissimæ Dignitatis

Humilimus clientis

C. Thelaus.

Pl. Reverendis & Clarissimis
Dominis

DN. MICHAELIS OLAO SWANBERG/

Antehac in Collegio Hernod. Lect. Prim.
Confistoriique Adseffori dudum meritissimo,
jam vero Pastori in Matre vigilantissimo,
& Patris instar reverenter quovis honore
& obsequii cultu prosequendo.

DN. MICHAELIS OLAO MARE/

In Gymnasio Hernodiano S.S. Th. LECTORI
primario, ut propinquo, ita Patrono & Pro-
motori indubitatissimo, omni zelo vene-
rando.

DN. MICHAELIS JOACHIMO FÄSTING/

In celebri Ecclesia Svecana Aboënsi concio-
natori previgili, Fautor*i* & Benefactor*i* meo
multis nominibus honorando.

DN. JOHANNI THELAO,

Pastori in Indah*i* & Eiden longe meritissimo,
Patruo meo omni reverentia cultu
etatem suspicio.

 Vamvis anxia diu mecum delibera-
tione agitarim, animoque volverim,
quoniam ratione mihi apud Vos
Patronos & Mecenates optimos qua-
rerem favorem, Vosque ad promovendi voluntatem
in posterum pellicerem; tamen nihil mihi
occurrebat, quod gratum crederem fore, &
quo notam ingrati hominis, erga tot saepius
praestita beneficia, & omni celebratione majora
merita, effugerem, quam hoc, si specimen
qualecunque Academicum ante pedes Vestros
deponerem, quamvis illud exile sit, & ita im-
politum, ut ex se ullam conciliare gratiam vix
sit aptum. Nam Patroni optimi, & sum-
mopere observandi, quibus me affecistiis bonis
memini probè, utpote quod studiorum sub-
sidia subministrasti, admonitionibus fa-
lutaribus plurimum adiuvasti, & sic o-
mnes me benignitatis & favoris Vestrae
radiis illustratum voluisti. Multaque alia
sunt quæ longâ serie recensere, animisque
Vestrīs representare brevitas prohibet. Dum
haec cogito, succurrit, vobis non ingratum
fore, animum gratum declarasse, & votis
de me conceptis quadantenus respondere cœpisse:
Vos

Vos igitur Mæcenates, ac Dni reuerenter colendi, levidense hoc & minimi pretiè munus in deuoti animi signum indubitatum, simul ac obsidem accipite, mea de cetero studia solitæ gratiæ aura fouete, radios benevolentiae spargite meamque indigentiam respicite. Interim Supremm numen veneror precibus, ut in Vos Patroni Benefactoresque Optimi, omne genus benedictionis largissime effundat, Vestram vitam in Nesforeos annos proroget in Ecclesia, dulcissimæque Patriæ commodum & emolumentum ! Valete,

Vestrar. Plur. Rev. Dignitatum

officiociss.

C. T.

Perexi-

Pereximie atq; Præstantissime

D^N. THELAE,

Amice in paucis dilecte.

UT singulari qvasi fato primus ex nobilissima Juventute Academica mihi tempore adventus mei innotuisti, sic etiam eorum qvas in eadem amo, nemini es secundus. Præterquam enim qvod ex uno alterove, necio qvo casu, tecum habitu colloqvio, facies tua optima qvæque mihi de te polliceri visa est, præcipue id ipsum ipsemet ab eo tempore qvo Ampliss. Senatus Academicus decreto almæ Nationis Angermannicæ cura & inspectio, ut dicitur, mihi demandata est abundè confirmasti: dum interea quam de te antea concepi spem, morum integritate inqve varii generis studiis assiduitate prorsus indefessa, tam privatim in exercitiis, qvod ajunt, Nationalibus sœpius, quam publicè inter alumnos Regios, strenuè sustinuisti
Etum

qvin & longè vicisti. Qvo ipso a-
Etum est, ut DNN. Præceptorum tuorum
gratiam & benevolentiam conciliare
tibi difficile non fuerit. Cum itaque
audiam Te Disputationem publicam,
solidioris eruditionis testimonium pa-
rare, id Tibi eo impensis gratulor,
qvo cum pluribus scio Te huc usque
conflixisse difficultatibus. Perge jam fe-
lici ut cœpisti Sydere, nec prius gra-
dum siste, qvam honestissimam, qvam
Tibi dudum proposuisti, metam con-
tingas. Sic enim fiet, ut majori gau-
dio & applausu Te tandem dulcis ex-
cipiat & exosculateur Patria, seqve no-
biscum de bono & egregio Cive gra-
tuletur. Vale!

T. T.

LAURENT. BRAUN/
M. D. & Pr. Ord.

seq.

Ad Juvenem.

Præstantissimum & Politissimum

Dn. CLEMENTEM THELAUM,
ANGERM.

Philosophiæ Cultorem indefessum, Ami-
cum suum & commilitem per-
dilectum,

Curs de Symposiis veterum publicè disputaree
Auctor,

ΠροσΦάνησις;

Φίλε νῦν εῆσθαι, οὐφὰν ἐπεμάι
εἰς τέχναν
ΘΗΛΑΟΣ αἱ πάντες Μῦσαι, ὅπι ταῦτα
ἐδίζε,

Τὸν καιρὸν νῦν ἀνύων χαλεποῖς ἐνὶ μόχθοις.
Ηρά ποὺ ἐυφροσύνης ἔχεις τέ κε χάρματα θήσω.
Ψυχὴν γδ̄ βάλλων κεδύοδο σιδαχῆς ποὺν ἄχιος.
Ἄθλα κληρώσῃ γλυκερῆ, ηγὴ πλήνονος ὅλεω.
Πρὸς τὸ παρὸν, περὶ Συμποσίων τὸν κῆδον ἔχοιτε
Ἐσπειταί ὡδεὶς κλέθου, μείεσταια δὲ τέμπα πόνοιο
Φοινικὸν, σὺ κώμοις ὅπι νέκταρε καὶ ἀμεροσίη φι
Οὐρανίοις πλημάτησῃ. Πάντα δὲ ῥᾶται γένοις!

Quam in tesseraam affectus
proni adjecit L. Mgr.

DAVID LUND.

In dissertationem eruditam

DE HEBRAEORUM CONVIVIIS

Juvenis egregie Docti & Præstantissimi

DN. CLEMENTIS THELAI,

Amici sincerè dilecti

Tam benè festa doces recutitæ
pocula gentis,
Ac si convivans ipse, THELAE,
fores.

Non Conviva tamen fueras: nam
vina bibuntur
Hebræo, at bibitur Castalis unda
Tibi.

Sed qvondam felix (cernet reje-
ctus Apella)
Cum Patre credentum cælica
vina bibes.

Subito ludebat

TO R ST. R U D E ' E N ,
Poës. Prof. Ord.

I. N. J.

PRO O&M I U M.

In animo diu postquam mecum versavi, quo potissimum argumento, teneri ingenii teneras vires, speciminis loco irem probatum; force oblitus sese in sacro codice cap. xxi. Genesios in eo vers. 8. ubi mentio sit convivis. Atque cum in illo argumento mulea occurrant scitu digna & necessaria, quae haud parvam lucem adferunt ritibus prisorum cognoscendis, illud discussendum mibi, non vanæ gloriola stimulis actus, sed nobilitate materiei alleitus, elegi. Materia ipsa licet ardua & gravis, tamen & suavis est; suavis in sacris, suavis in profanis scriptis splendet, resplendetque. Neque ausus fuissim, de ardua hac materia scripturus, in arenam disputatoriam descendere, nisi Preceptorum meorum longe honoratissimerum prolixia benignitas, nec non omnibus praconis decanteanda gratia, me quasi torpem exsuscitassent, mibique calcar ut hoc facerem.

A

ad-

addidissent. Proinde cum tenuitatis meæ conscius sim, ad benevolentiam Lectoris sinceri confugio, ut velit pro suo candore hæcce minus docte elaborata, & qvæ bonique consulere, & quæ bic deprehenderit infantia notas, benignè interpretari, non vero malevolorum more, livido dente arrodere. Mibi enim erit solatio, si bonis aliquo modo bacce deprehendero placere, cum sciam malis omnia, nisi qva ab ipsis proficiuntur, disPLICERE. Nunc D.T.O.M. supplicibus, devotisq; veneror precibus, ut huic conatus meo Spiritus sui elementia adsit, qvo in ejus honorem, proprium autem emolumentum vergat.

MOMENTUM I.

Longo tempore solennis obtinuit consuetudo, ut qvi in aliqua concinanda materia sunt occupati, in frontispicio explicationem nominis signent: qvi sanè labos sua non caret utilitate, ubi nomen variis difficultatibus implicitum deprehenditur. Placet itaque & mihi hunc servare motrem, in quem finem, quam brevissime fieri possit, nominis, priusquam ad rem ipsam fiat transitus, monstrabo originem

Qyod

Qvod autem concernit vocabulum Convivium (Sepositis notationibus ineptis, ridiculis & planè inutilibus) dicitur latinis à præp. infsep. con & vivo, convivere, hoc est simul vivere ; lavamur & tondemur & convivimus ex consuetudine id est convivamur, ait Quint lib. i. Cui derivationi etiam faver vir, prudentia & eloquentia inter Romanos sine controversia princeps Cicero, cum in de Sen. cap 13 ita docet, mares accubationem amicorum, qvia vitæ conjunctionem habent, conviviu nomi parunt. Ad originem vocis cognatæ συμπόσιος cum respicimus à Græcis eam ortam & usurpatam constat, qvi συμπόσιον ex οὐ & πίνω bibo componuerunt, πίνω vero tanquam à πίνω poto. Hinc πόμα πο, potio, pro eodem scribitur & πάμα apud Euripidē. Usurpatur συμπόσιον non tantum simpliciter de compotatione, sed etiam compotatione quadam convivali, ut apud Plut. Sym. lib 7. deprehendimus ista : κοινωνίας καὶ σπερδῆς καὶ παιδίας καὶ λόγων μητροῖς τὸ συμπόσιον. Di-

4 vinus iterum Plato dicit alicubi: Εἰς αὐτὸν
εἴδει ἀγαίγοντες τῷ λόγῳ ηγή κατηκλίνεις, καὶ
συμπόσιον τῶν ὁσίων κατασκευάσαντες. Pro eo
qvod hic ait συμπόσιον κατασκευάσαντες,
exponi etiam posset συμπόσιον συναγαγόντες,
teste Athendo. Interdum συμπόσιον i-
psum convivii locum designat. Ali-
as συμπόσιον librum seu libellum appelle-
larunt, in quo convivium à qvibusdam
agitatum describitur. Plut. init. sypos.
Sunt & multa alia συμπόσια significata,
qvæ huc accessere.

2 Ita nominis evolutionem simplici
forma adumbravi, & quantum ingenio
ad leqvi potui. Conducit itaque hanc
ipsam doctrinam proprius lustrare, ubi
notandum, qvomodo cum humanitatis
officiis mutuò se divincire voluerint
mortales, inde à primis temporibus
varia conviviorum genera inter ipsos
sint instituta, tam publica qvam privata.
Potissima eorum sunt deducta à qvinque
primariis vitæ humanæ aëtibus, sunt
verba Joh. conr. Dieter. Antiqv. Bibl. in
me-

memoriam nempe nativitatis, educationis, muneris suscepiti, matrimonii, & obitus, Natalitia sua celebrabant immediate post partum, unde puerperalia dicta, qvæ singulis annis, recurrente die natalitorum repetita sunt, & apud Ægyptios, Persas, Judæos, Græcos, Romanos & Germanos usu recepta. Ita hi prisci eum diem, qvo usuram lucis hujus acceperunt, multis laudibus prædicare, festivisque conviviis celebrare consueverunt. Singulari veneratione & honore, Persæ cum primis, ut proditum est, eum profeqvebantur, qui inter solennes epulas, indulgebant genio, carnem Camelinam & eqvinam apponebant, & apparatu splendido magnâque ferculorum pompa utebantur. Unde Herodotus lib. I. ἡμέρην ἀπασέων μάλισται ἐκείνην πιμᾶν νομίζουσι, τῇ ἔκαστος ἐγένετο, οὐ τούτῃ δὲ πλέω δᾶσι τὸ ἄλλων δικαιῶσι τεος τιθεσθαι, οὐ τῇ οἱ ἐνδαιμονες αὐτῶν Βῆν καὶ ἱωπον, οὐδὲ κάμηλον, οὐδὲ ὅνειρα γενέσθαι οὔλες ὀπῆς οὐδὲ καμίνοισι, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν μὴ λεπτὰ τὸ περβάτων περιθέαται. Huc respicit

spicit dum meminat Sapientissimus Ro-
manorum Sereca lib 2. cap. 28. qvod
tempestiva filii convivia, pater deterior
filio castigat. Ad hæc referenda
sunt illa , qvæ in sacra scriptura me-
morantur de Herode natales suos
celebrante atque de hujus qvidem fe-
stivitate Matth. agit cap. 14. Qvod et-
iam celebritas qvædam obtinuerit in
ablaetatione, præclarum exemplum no-
bis ob oculos sistit sacra Historia in
Genesi cap. 21. v. 8.

וְיַעֲשֵׂה אֶבְרָהָם
מִשְׁתָּחֹת נְבוּל בַּיּוֹם חַגְמִילָה אֶת יַצְחָק
*Et fecit Abraham convivium magnum
in die ablaetari Isach.* Apud Judæos in
hujusmodi conviviis mos erat inter e-
pulandum, Patrem domus, integrum
panem cum sale apponere, eundem
qve incidere, incisum deponere, deposi-
tumque utriscq; manibus consecrare;
Qvibus peractis cereale illud donum
in partes divisum, sali apposito immisit,
ac postmodum sine ullâ mora absqve
sermone ori intulit, cum alias preces
iterandæ fuissent. Epulando omnes

fin-

7

singulari modestia sese præbuerunt at-
tenti, ut qui in conspectu DEI federent,
ceu de illis memoratur qui ex proven-
tus decimis comedenter Deut. 14. v. 23.
Et comedes in conspectu Domini
DEI tui. Has ceremonias in conviviis
Judæi probè observarunt, multasque
alias, quas brevitatis causa recensere
nolo. Et sane laudem mererentur, si ex
prio sinceroque profectæ fuissent animo:
Sed (proh dolor) in his ut in reliquis o-
mnibus externa spectant opera, virtu-
temque omnem & dignitatem in ipsis
collocant verbis, quibus recitatis offici-
cio suo se defunctos putant. Atque hac
occasione id indigitamus quod Historio-
graphi Romanis priscis hoc testimoniū
perhibent, illös indies epulas quinque
vicibus adiisse, quod duo apparatus fur-
erint ordinarii, prandium & cœna, cæ-
teri pro liberis qui non dum ex ephebis
excesserint, & pro colonis gravi labo-
re qui vexati fuerunt. Luce oriente fru-
stum panis vino immersum loco jenta-
culi capiebant, cum tamen alii omitte-
bant.

bant vinum. Hinc digna observatu sunt Senecæ verba Epist. 83. qvibus de se ipso mentionem facit. Non multum mihi ad balneum supereft, panis deinde sic-
cus, & sine mensa prandium, postqvod non fint lavandæ manus. Tempore meridiano prandium pransoribus apposuerunt. sed Prandum apud omnes non fuit usitatum, ditiores, & qvi lau-
tioris fortunæ erant, prandia solennia instituebant. Unde Horatius lib. I. Ser.

*Pransus non avidè quantum interpellat
inani*

Ventre diem durare domesticus otior -- Ec.

Cœnas quoq; delicatas & splendido ap-
paratu præparabant, & præcipue illi qvi luxuriæ dediti fuere. Sic de Domitiano legitur, qvod magna ferculorum pom-
pâ epulabatur, totumque diem corpori cibis saginando tribuerat. Veteres etiam ab ovis inceperunt, pomis finem in-
posuerunt, inde vetus adagium: ab ovo usq; ad mala. Hæcce convivia de qvi-
bus iam verba fecimus, boni nunquam sunt

sunt aversati, vel tempore Veteris aut etiam Novi Testamenti. Qvin potius & alios ad se invitarunt, &, ab aliis invitati, se ipsos stiterunt, sicut & ipse Christus convivio alios excepit, & ad aliorum convivia accessit, teste Historia Evangelica.

MOMENTUM II.

Sic paucis pro ratione instituti, de variis generibus conviviorum apud veteres actum est, jam subjungamus primum de modo discubendi. Veteres convivas hospitio excepisse, domumq; deduxisse, neque eo modo mensæ asseditisse, (ut nunc receptnm est) sed lectos discubitorios habuisse, variis ex testimoniis tam ex sacris qvam profanis compertum est. Nam lecti priscis temporibus ex collectis frondibus & herbis conficiebantur, quidam à legendis seu colligendis stramentis deducunt, unde nomen lecti inditum esse volunt. Idem mos viguit apud Judæos in tabernacu-

lorum festo, qvi frondes amputarunt ex arboribus qvibus construebant casas, ubi epulis vacarent. Sic sancti Patriarchæ in nuda terra qvandoque confederunt: cui opinioni calculum quoque addit Marc. cap. 6.v.39. dicendo, Christum pavisse populum ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. Sed potissimè videtur lectus promana-re à λέκτῃ lectus, à verbo λέγω cubare facio, inde lectisternium & lectica. Sed non mansit diu vulgaris iste modus vivendi, sed brevi intervallo immutatur, & invalefcente hominum luxuriâ successit mollior accubatio, nam homines opibus gaudentes, ex plumis avium variarum lectos habuerunt, & quasi desiderji flama ardentes, in aureis lectis textili opere magnifice pietis, cubuerunt. Talem lectum procul dubio adferebant ministri Saul, cum ipse se solo erexit, in qvo haud levi dolore affectus jacuit, superque eodem sedit, ut videre est I. Sam. 28. v. 23. Prophetæ etiam Ezekielis verba 23. v. 41. de simili

simili toro accipienda esse fviadet loci analogia: Sedisti in lecto pulcherrimo & mensa ornata est ante te. Qvibus nihil aliud indigitare videtur, qvam culationem in lectis eburneis, qvi & ideo aurei atque argentei dicti sunt, qvia strati erant tapetibus auro & argento eleganter intertextis. Ita etiam intelligendus est Theocritus, qvi lectum Adonidis argenteum appellat Synechdochice. Mos autem erat pristinis temporibus in Cœnaculis tres hujusmodi lectos satis accurate dispositos habere. Intimus mensam tangens *Sponda* dicta, inde Poëta rum Princeps Virgilius Æneid. lib. I. ait,

Auleis jam se regina superbis

Aurea composuit spondæ mediamq; locavit;
Exteriori lecto parietem respicienti Plutei nomen erat, cui opinioni calculum addit. Svet. cap. 26. inqviens *Cœnanti*, modo ad pluteum modo ad pedes stare succinctos linteos passus est. *Medius singulari nomine non gaudebat Triclinii nomen adeo deductum est, ex hoc trium lectorum usu. Adhibitis lectis, mensam quoq;*

admooverunt, qvæ olim quadrata, sed posteris rotunda arridebat. Nec tamen erat perfectè rotunda, sed ex iis qvæ ἡμικύκλια vocabantur ut describit Julius Pollux lib. 6. citante Kippingio, hoc est instar lunæ dimidiatae. Id verò hic observandum est homines plebejos tripedem mensam è vulgari ligno habuisse. Qui vero opibus affluebant è ligno pretioso citrino, aliove, teste Plin. lib. 13. cap. 15. Sicut autem extra dubium est morem hunc satis antiquum obtinuisse inter orientales & alios; ita hic observandum convivatores hosce non sedisse, verum ad mensam intorulis & lectis cubuisse, & primum quidem, superiorem partem corporis in sinistrum latus reclinasse, ut dextrâ liberâ cibum caperet, caput leviter erexisse, dorsumque substratis pulvinaribus modicè elevasse, ut pedes pone tergum secundi protenderet. Secundum, caput ad finum & umbelicum primi inclinasse volunt. Atq; ut secundus finū primi exceptus est, ita tertius secundi & quartustertii. Hinc manifestè liquet

liquet, quomodo unus discipulorum. Christi accubuerit in sinu Christi, Joh. 21 v. 20. ἀνέπεσεν καὶ τῷ δεῖπνῳ ὅτι τὸ σῆμα αὐτοῦ. Certe istum jacendi decumbendi que morem inter epulandum, sæpè observatum esse constat ex Joh. 13 v. 23. ubi Simon Petrus ab occipite servatoris accumbens, non commode cum ipso de proditore colloqui potuit, ut pote qui super caput Christi prospexit, innuitque recumbenti ad pectus JESU, ut sciscitaretur quis esset de quo loqueretur. Quo fiant hæc planiora, placet huc transcribere Thomæ Goodwini verba ex suo *Mose & Arone* pag. m. 220. Mensam in medio locatam lecti circuibant vel duo, vel tres, vel etiam plures ratione convivarum, super quibus singulis cubuerunt vel tres vel interdum quatuor, raro aut nunquam plures. Quando quis recumbebat Lecto, superior pars corporis suffulta sinistro cubito, inferior pars extensa lecto quiescebat. Ubi vero multi lectos occupabant, supremus capite lecti repositus, pedes suos adtergum

secundi demisit, eadem positura, discubuerunt & tertius & quartus, singulis caput sinu alterius recondentibus. Anne & qvomodo illa phrasis Lnc.16. recumbere in siuu Abrahæ, ex his possit lucem accipere, forte patebit in colloqvo publico bono cum DEO. Ita obiter libatis illis, qvæ sunt de veterum lectis & modo discumbendi, jam ad ritum lavandi enucleandum properabimus.

2. Veteres cum in lectis discubentes epularentur, semper manus pedesq; lavabant aqvâ, ne stata illuvie infuscarent, spiritus autem vitales refocillarentur, fuit illa non turbida vel fœtida, qvalis illa est, qvâ sordes ablui solent, sed pura & clara, qvæ adhuc nulli usui fuit adhibita. Exempla plurima sacer codex subministrat Luc. 7.v. 44. ῥδωρ ὅπι τὸς πόδας μη ἐκ ἔδωκας : οὐτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἐβρεχέ μη τὸς πόδας, καὶ τοῖς θερετί τῆς κεφαλῆς οὐτῆς ἐξέμαχε & Marc. 7.v.3. εὰν μὴ πυρῆ πίψωνται τὰς χεῖρας ἐκ ἐτίχη. Hinc satis liquet veteres deposuisse calceos pedesq; lavasse, qvod etiam Johannes Prophe-
tis

tis excellentior respexerit, dicendo indignum se esse, qvi corrigias salvatoris solveret, qvibus verbis indigitatur, qvanta fuerit Christi dignitas atque maiestas, & Johannis Baptistæ humilitas & modestia. Sic ipse salvator docto omnium, more majorum humilitatem suam discipulis probavit, lavando eorum pedes, ut legere Joh. 13. v. 4. 5. Καὶ πάθητο μὲν ἡμάρτια: καὶ λαβὼν λείπον, δέξασθε ταῦτα. εἶπε βάπτιστας ὑδωρ εἰς τὸν υπερβαθύρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τὰς πόδας τῶν μαθητῶν. Hisce præceptis, qvæ scilicet sunt de manuum lotione, sive ante cibum sive post cibum captum, adeo operam dederunt, ut viꝝ Judæum reperiamus, qvi illius obliviscatur. Imo tam exquisitè & scrupulosè illud observarunt, ut nemo annulum in digito retinere ausus fuerit, dum id ageret, ne qvid impuritatis sub illo lateteret: Si qvis verò annulo non detracto mensæ accumberet, idem valeret, ac si illotis manibus comedederet,

3. Dum postulat connexionis & ordinis ratio, ut ad explicandos unctionis ritus

de-

descendamus; non possumus negare
 fuisse Antiquorū hunc frequentissimū
 morem, se suosq̄ convivas, non modo ho-
 nestiores & locupletiores, sed etiā inferio-
 ris fortis homines oleo perfundere. Per-
 farum gentē ex hoc luxus genere notam
 variis exemplis adstrui potest, sufficiat
 in præsentia illud ex Estheræ cap. 2.v. 12.
 Multus sane olim erat usus ungvento-
 rum in regionibus versus orientem
 calidioribus, ut videre est in Historia
 Judith, qvæ iterfectura Holofernem pri-
 usq;am ingressa est ungvento faciem
 totam inunxerat. Ejus moris exem-
 plum in N.T. qvoq; habemus, in mulie-
 re pia qvæ caput salvatoris sive Messiæ,
 illo accumbente, inunxit Mar. 14.v3. ἦλθε
 γνῶν ἔχοντα ἀλάβασεν μύρα νάρδος πικρῆς
 πανθελῆς κλα. In verborum horum sensu
 genuit o in vestigando diu satis Aucto-
 res laborarunt, quam operam hac vice
 nolumus esse nostram. Unctionis menti-
 onem etiam facit ipse Rex Salomon
 in Ecclesiaste suo cap. 9. v. 8. Omni tem-
 pore sunt vestimenta tua candida & oleum
 infu-

in fascum capiti tuo ne deficit; quibus verbis hortatur ad lætitiam. Nec id pigebit notare, addidisse aliquid cretæ benè præparatæ veteres, quò splendor restitueretur, & vestes densiores fierent, qvomodo iterum accipiendus locus Marc. c. 9. v. 3. ὅτα γναΦεὺς ὁπὲ τῆς γῆς ἐδίναται λευκᾶναι. Sic Hieropsaltes ad momen gentis suæ & orientalium alludit Ps. 23. v. 5. Ubi non loquitur de simplici oleo olivarum, sed de uigventis aromaticeis, qvibus uncti erant veteres non necessitatis, sed elegantiæ ac venustatis, qvin & hilaritatis & voluptatis gratia, qvamvis si interiora loci hujus perpendamus, sermo etiam sit hic Davidi de oleo interno & spirituali, qvod est Theologorum juxta doctrinam, ipse spiritus sanctus cum donis suis. Et Psal. 104. v. 15. profert oleum prodesse ad faciei inunctionem & illustrationem, nam illuminare faciem, transfertur ad DEI clementiam & benignitatem erga homines judicandam.

4. Etiam illud operæ pretium est si-
gnificare, qvomodo lautitas cibosqve
delicatissimos certo modo hospitibus
apposuerint veteres, & hic non com-
munes omnibus convivis sed in partes
distributos, nimirum cuiq; suam por-
tionem panis, carnis, l*vini* tribuerunt.
Hunc morem usitatum fuisse in convi-
vio Regio Prophetæ Davidis ex pan-
dectis constat 2 Sam. 6- v. 19. 1. Par.
17. v. 3. Sic Elcana sacrificium obtu-
lit Domino, singulisqve partes distribu-
it, sed Hannæ dedit distributionem u-
nam facierum id est spectabilem. Hu-
jus consuetudinis exemplum habemus
in Iosepho filio Jacobi, qvod fercula
seu portiones certas fratribus singulis
miserit. Huc respicit dominus pro-
ferendo ea verba Luc. 10. v. 42. Ma-
ria elegit ἀγαθὴν μετέδω, unde singula-
rem perceptura erat voluptatem &
oble&tationem. Hinc qvoqve planus
evadit locus Psal. 16. v. 5. *Dominus*
pars portionis meæ est: Nam qvemad-
mo-

modum ex veteri familiarum consuetudine, cuique hæredi ~~meis~~ sive portio sua tribuebatur: ita Christus ait; Dominus pars portionis meæ. Ditissimus sum, qvia habeo benignissimum patrem cœlestem, qvi mihi est instar omnium possessionum. Bellaria (utpote poma, nuces, ficus, castaneæ, uvæ & similes hortorum proventus) in conviviis Hebræorum singulis convivis, vasculis argenteis concinnè fabrefactis apponebantur, qvod liqvet ex *Prob. 25. v. II.* qvi loquitur verbum in tempore similis illi est, qni profert mala aurea in letis argentis. Liqvet hoc etiam ex auctoritate Martialis qvi *Lib. 5.* ait.

*Mense munera si voles secunda,
Marcentes tibi porrigentes uvæ,
Et nomen pyra qvæ ferunt syrorum
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ.*

5. Ex prudenti ac sollicita rerum gerendarum cura Orientales quoque in suis conviviis videntur constituisse Συμ-

ποσιάρης five Modimperatores, qui adhiberent curam, ne ullus prohiberetur bibere quod vellet, neve quisquam ultra vires à proximo invitaretur, vel urgeatur ad bibendum, sed pro arbitrio inter pocula versari posset. Hi fercula quoq; distribuerunt, atq; alia ad conviviorum ornatum spectantia decernere solebant. Dicebantur alias Magistri, qvod ex Syracide cap. 32. v. 1. colligere licet: *Si summus Magister convivii es constitutus, ne te supra alios efferas.* Huic etiam Eloquentiæ parens Cicero favet opinioni: me vero inquit, & magisteria delectant à majoribus instituta, & is fermo qvi more majorum à summo adhibetur Magistro in poculo. Nomen Architriclini sortiti sunt, cuius mentionem facit, Joh. cap. 2 v. 8. Hoc officium qvi exseqverentur, Rex ille magnus Asverus, in magno quoq; illo & sumptuoso convivio Susis celebrato, constituit. Hac in re dissensio est inter Auctores: Quidam Judæos Magisterium illud sortilegio constituisse, ac Magistro signum rei bene

benè gerendæ corollam dedisſe, ajunt Quidam hoc in dubium revocant, huncq; morem Judæorum nunquam fuisse dicentes. Sed ne ab aliqua parte culpam incurramus, præstat medium iter tenere, fidemque illis habere qvi Auctoribus fide dignis nituntur. Ex hisce allatis concludere licet, horum etiam curæ commissum fuisse, ut gratiarum actio-nes, & benedictiones in talibus convi-viis ritè peragerentur.

MOMENTUM III,

Hisce sic perspectis, postulat ratio methodi, ut etiam, antequam finem hujus exercitii faciamus, paucis de adjunctis agamus. (1) Ex variis scriptis veterum constat, convivia illo-rum ad temperantiam, atque jucundam amicorum conversationem composita fuisse, in quibus nulli invita obtrude-bantur pocula, nullus cibo potuque ob-ruebatur, & sua cuivis libertas permit-tebatur, quo nomine etiam laudatur Agesilaus Rex Spartanorum, qvi forte in

in convivio magisterium nactus, pincernæ interroganti, quantum cuique convivarum vīni juberet apponi, respondit: *Si multum vīni in promptu est, cuius quantum poscet fundito, si parum, aequaliter inter omnes distribue.* Utinam talia quoque essent convivia Christianorum, ut Dominus convivii certam poculorum mensuram singulis praescriberet, tum ipsi convivæ non duris imprecationibus se invicem ad bibendum invitarent & cogerent. Sed (quod dolendum) monstrum illud horrendum crapula summum obtinet locum apud omnes Christianos, & ita vires exerit ut lues Epidemica, Incumbit itaque omnibus præcepto Tertulliani obtemperare lib. 2. cap. 29. Editur à Christians quantum esurientes capiunt, bibitur, quantum pudicis est usile, ita saturantur, ut qui memores sint, etiam per noctem sibi adorandum esse DEUM, ita confabulantur inter se, quasi Dominum presentem habeant, qui audiat.

3. Antiqui Etiam illum finem in suis conviviis sibi propositum habuerunt ut

ut & honestæ recreationi & lætitiae consulerent. Et non satis erat mensæ, vario ciborum genere refertæ, in lectis assidere, sed unâ cum voluerint, tam aures demulcere, qvam ventrem exsaturare, citharœdos atq; pueros cantores qvi cantibus perstreperent more convivantium adhibuerunt. Cui opinioni etiam adstipulatur Varro apud Nonium, citante Kippingio. *In conviviis pueri modeste cantillarunt carmina antiqua, in quibus erant laudes Majorum, & aſſa voce & cum tibicine.* Sic dulcissima avena canit Virg. lib. i. Aeneid. pag. 195. de convivio Didonis: *Cithara crinitus fopas personat aurata.*

4. In his conviviis suis, Veteres se non tam potu & cibo qvam mutuis colloquiis oblectarunt. Hunc morem Persæ servarunt cum primis; qvi inter potandum seriis dissertationibus se exercuerunt. Ita etiam Græcorum atque aliorum consuetudo fuit, in conviviis doctos sermones proponere. De Salomonē sapientissimo & Rege Hiramo

Ty-

Tyriorum legitur, qvod problemata & qvæstiones ænigmaticas proposuerint ut is, qvi palmam obtinebat pecunia summam præmii loco haberet. Exemplum qvoꝝ harum honestarum conversationum suppeditat sapientiæ Magister Seneca Epist. 64. ajens! Varius nobis sermo fuit in convivio, nullam rem usqve ad exitum adducens, Sed aliunde ex alio transiliens. Lectus deinde liber Q. Sextii patris, magni. &c. Multa alia exempla fide digna Historiographi commemorant, qvæ adhuc essent in medium proferenda, nisi propositi ratio vetaret adferre eadem.

5. Cum prisci suis temporibus honestos adeo sermones, literata colloquia, & ad singula vitæ genera redundantes utilitates in suis conviviis protulerunt; qvanto magis nobis Christianis militantibus sub vixillis Minervæ incumbit, nostra convivia, nostrosque conventus instituere disquisitionibus jucundis venustisq;. Sed (proh dolor) his ærum-

ærumniosis temporibus, venenato antiqui serpentis mortuæ mentes literarum sectatorum misere fauciatae, læsæ, atq; infectæ sunt, ut proclives magis sint, ad inchoandas contentiones, & actiones aliorum utut innocentes carpendas, quam ad conciliandas vel confirmandas amicitias veteres, & explicandas res dubias atque proficuas. Proinde omnes nos Musarum alumni virenti hoc ævo, operam dabimus, ut nefanda scelerum semina, uberrimosq; vitiorum provenitus, veluti dirum lethiferumque Basiliiscum, evitemus, ebrietatem fugiamus ædificationem in liberalibus artibus quæramus, quo tempus nobis concessum, ceu donum nobis cœlitus demissum, constanti sollicitudine & alacri animo, in laudem DEI, nostrum, & proximi cuiusq; commodum, usurpare queamus.

*Gloria sit Patri, Filio, & Spiritui
Sancto in secula seculo-
rum!*

E

Dum

Literis & moribus Politissime atque
egregio Juveni,

DN. CLEMENTI THELAO,

Hernodia - Angermanno,
Fautor & amico honorando, publice de He-
breorum Convivis docte differenti.

Dum scandis cathedram Tibi sic mea gau-
dia testor,

Quamvis sit facilis nulla Camœna mibi.
Dogmata Castalidum per volvis mente sagaci,

Et convivandi jura vetusta doces,
Ingenium sic perge tuum mentemque polire,

Te LAUS signabit, fertaque Apollo dabit.
Cœlesti in patria, convivia dum celebrantur,

Tu fruere aeternum nectare mellifluo.
gratulatur

O LAUS MEDELLIN.

Excellam rupem Parnalli scandere montis
Qui eupit, haud metuat multa ferenda pati,

Sed properans pergit, faciem nec vertat in orbem
Præmia vincenti, summus Apollo dabit.

Hoc quoq; novisti Respondens docte THELAE,
Et satis hæcce docet florida charta tua.

Macte animo, nec te sudor deterreat ullus,
Successus tribuet sic DEUS ipse tibi!

Quod ex animo vovet

CHRISTOPHORUS HORNAEUS.

Angerm.

Non minus scite & eleganter qvam verè
Poëtarum decor Hesiodus omnes omnino
Juvenes & Adolescentes cultiori literaturæ de-
ditos ad literarum studia excitat; *Non semper*
est Ætas inquit componite nidos. Qvâ sen-
tentiâ hoc commonefacere voluit, qvod stu-
diosa Juventus à teneris ungvicolis idoneum
tempus malè sibi eripi non patiatur, sed in-
genium literarum studiis, exerceat: qvod ali-
ter facientes progressu temporis à perpetuis
qverelis non abstinebunt. Tu Pereximie
Dn, Respondens Præceptor Charissime, bene
tecum hoc perpendisti cum inchoatos nidos
exstruere non destitisti, & ingenium tuum e-
gregiis à primis annis studiis excoluisti, o-
mnes sumptus sano consilio literis tribuisti,
omnes molestiarum Myriades musarum cul-
toribus inevitabiles, iufracto animo tolerasti,
eaqve de causa varias lucubrationes egisti, ut
ea qvæ in studiorum subsidia conferrentur
optimè locata extimasti, & hoc verum esse
satis ostendit hæc tua dissertatio proprio Marte
elaborata, quâ gaudium omnibus cordatis,
& cognatione & familiaritate fida tibi junctis
confers ac præbes. Et siquidem Dn. Respondens
totus in id intentus eras, ut melioribus stu-
diis imbutus DEO Patriæque ritè aliquando
inservirem: idcirco nec debui aliter nec po-
tui

eui qvin tibi hâc data occasione pro mōre ad-
gratularer, vovens insuper velit DEUS O. M.
omnibus tuis conatibus sua gratia adesse,

Ita animum declarare desi-
deravit

JODOCUS Festing.

In Martis castris qui non animosior armis,
Pro Patriæ laribus conspergit sanguinedextrā,
Turpis inopsque simul rerum quas flagitat usus,
Nomine vix notus, complebit tempora viræ.
Interea virtus dominatur honore coruscans,
Cultoremque sui promtè defendere pergit.
Æterna querens Præcomia Sympatriota
Famæ, constituit multum exantlare laboris,
Quicquid & obfiterit totum juvenilibus annis,
Amputat, ut monstrat sua dissertatio docta,
Egregie pingens ſhumantia pocula patrum.
Macte ergo, cæptum filum pertexere perge,
Et lauro digne cinget tua tempora Apollo,
Quas certe accipiet lata Hernosandia vocas.

Tenui licet crena gratulabun-
dus scripsit

DANIEL J. STECKSENIUS.

W. Bothn.

